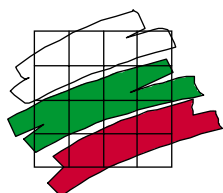

СЕРИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ

**ИНФЛАЦИЯТА В БЪЛГАРИЯ СЛЕД ВЪВЕЖДАНЕТО
НА ПАРИЧНИЯ СЪВЕТ. АНАЛИЗ НА ФАКТОРИТЕ**

Георги Чукалев

**АГЕНЦИЯ ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ
АНАЛИЗИ И ПРОГНОЗИ**

ул. „Аксаков“ 31, София 1000, България

© **Агенция за икономически анализи и прогнози 2000**

1000 София, ул. "Аксаков" №31

тел.: 980 04 84, 980 24 74

факс: 981 33 58, 980 93 22

e-mail: aeaf@minfin.government.bg

Всички права запазени.

Никакви части от тази публикация не могат да бъдат репродуцирани, съхранявани (запамятвявани) или разпространявани чрез електронни системи, фотокопиране или чрез други способи без предварителното изрично писмено съгласие на Агенцията за икономически анализи и прогнози.

ISBN 954-567-036-3

Изводите, интерпретациите и позициите изложени в това Икономическо изследване принадлежат изцяло на автора и не могат по никакъв начин да бъдат приписани на Агенцията за икономически анализи и прогнози.

ВЪВЕДЕНИЕ

От 1991г. до началото на 1997г. инфлацията в България беше висока и нестабилна. Бавната структурна реформа, административната намеса в икономиката и растящите дефицити бяха сред основните причини за това. Тези фактори доминираха поради нерешителността на правителствата през този период да приложат необходимите мерки за превръщане на българската икономика във функционираща пазарна икономика. В резултат се натрупаха неравновесия, които породиха икономическа криза. Кризата започна от средата на 1996г., когато потребителските цени нарастваха средно с 20.4% на месец и в началото на 1997г. инфлацията достигна хиперинфлационни равнища.

Въвеждането на паричен съвет от юли 1997г. представляваше единственият разумен изход от политическата и икономическата криза. Една от целите на паричния съвет е стабилизиране на цените чрез номиналната котва на фиксиран валутен курс. Защитата на паричния съвет се реализира чрез снижаване на бюджетния дефицит, строга финансова дисциплина, особено при държавните предприятия, строг надзор върху банковата система и структурна реформа.

От въвеждането на паричен съвет през юли 1997г. до края на 1999г. натрупаната инфлация е 24.5%.

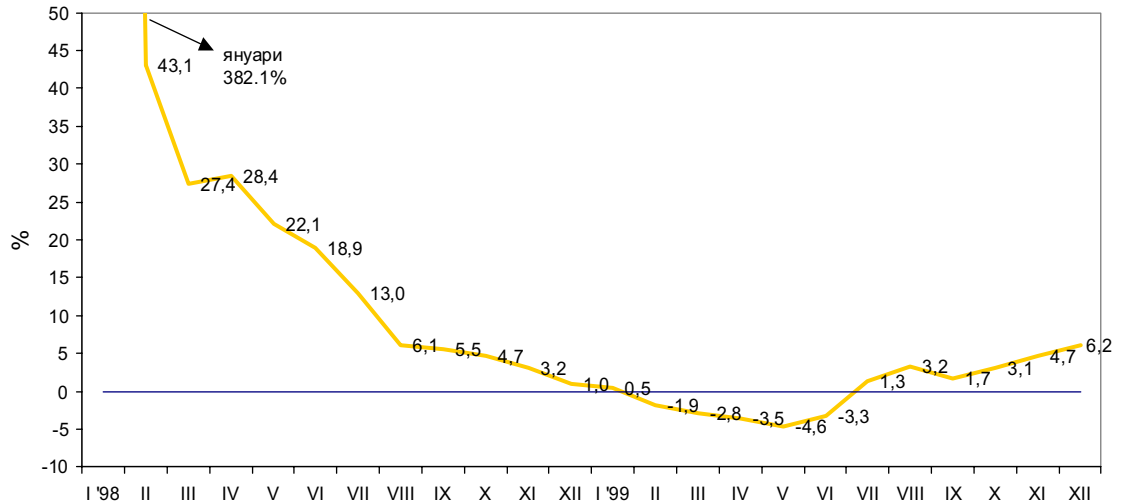
Табл. 1. Инфлация след въвеждане на паричния съвет

Периоди	Инфлация
<i>юли – декември '97</i>	<i>16.2%</i>
<i>януари – декември '98</i>	<i>1.0%</i>
<i>януари – юни '99</i>	<i>-2.0%</i>
<i>юли – декември '99</i>	<i>8.3%</i>

Източник: НСИ

Процесът на дезинфлация след въвеждането на паричния съвет се очертава много ясно на база на годишните индекси на инфлация по месеци (граф. 1). От края на 1997г. тенденцията е към бързо намаляване на инфлацията, като в периода от втората половина на 1998г. до средата на 1999г. е характерно дори намаление на общото равнище на потребителските цени. През втората половина на 1999г. инфлацията отново започва да се повишава. Очакваната тенденция е към стабилизиране равнището на цените, а не към повишаването им.

Инфлация по месеци на годишна база

Граф. 1

Източник: НСИ

В представеното изследване са систематизирани факторите, които влияят върху равнището на цените в страната и се оценява посоката на тяхното въздействие в условията на паричен съвет. Последователността на представяне на отделните фактори следва хронологията на тяхното влияние върху инфлацията. Специфичен фактор, който оказва влияние върху индекса на цените през периода юли 1997г. – декември 1999г., беше недостигът в предлагането на хранителни стоки през 1996г. – началото на 1997г. С анализа на влиянието на този фактор започва и изследването. Тъй като относителното тегло на хранителните стоки в потребителската кошница е високо¹, то динамиката на техните цени оказва най-голямо влияние върху инфлацията. Профилът на кривата на месечната инфлация, представен на графика 1, се дължи почти изцяло на действието на този фактор. За противодействие на влиянието му още от средата на 1997г. бяха предприети мерки за либерализиране на вноса, с което да се преодолееят вътрешните дефицити на жизненоважни хранителни стоки. Промените във външнотърговския режим и косвените данъци са следващият фактор, който влияе върху инфлацията в България през анализирания период.

Трети фактор, чието влияние върху инфлацията нараства през последната година, са корекциите в административно определяните цени. Динамиката на международните цени е на четвърто място в нашето изследване. Това е най-същественният фактор на инфлацията в България след въвеждането на паричен съвет.

¹ Теглото на хранителните стоки в ИПЦ през 1996г. беше 48.3%, през 1997г. 51.8%, през 1998г. 55.1%, през 1999г. беше е 47.8%. В кошницата за изчисляване на инфлацията през 2000г. относителният дял на хранителните стоки е 43.0%.

Макроикономическата стабилизация след въвеждането на паричен съвет допринесе за повишаване на потреблението и на инвестиционната активност. Влиянието на търсенето върху инфлацията се разглежда в петата част на изследването. Анализът завършва с представяне на резултатите от изследване на връзката между парично предлагане и инфлация. След въвеждането на паричен съвет тази връзка става статистически значима.

Познаването на факторите, които влияят на инфлацията в България, ще спомогне за по-доброто ѝ прогнозиране, доколкото при паричен съвет инфлацията не е контролирана макроикономическа променлива. Само корекциите на административно определяните цени и цените на естествените монополи подлежат на управление. □

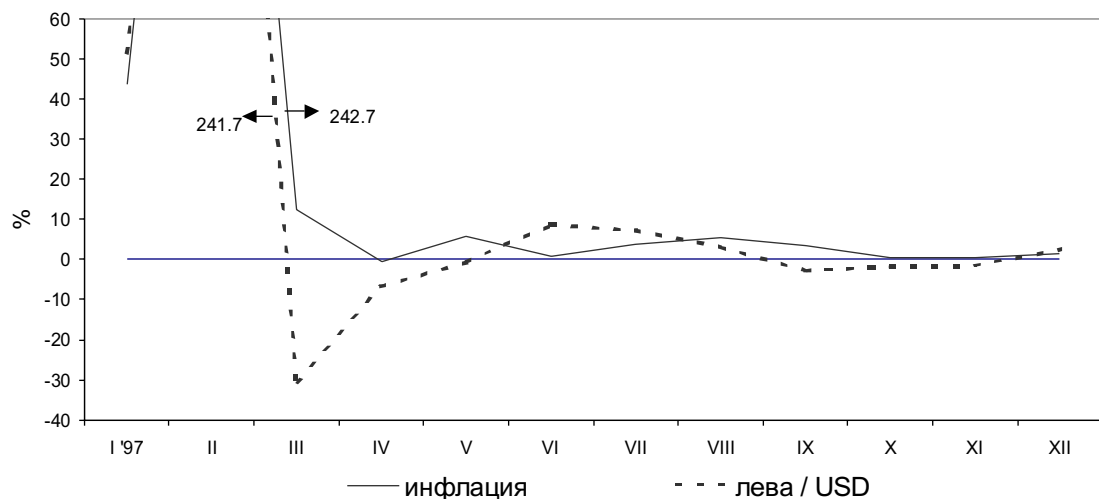
1. ШОКЪТ ОТ 1997г. – СВРЪХНАРАСТВАНЕ² НА ЦЕНИТЕ НА ХРАНИТЕЛНИТЕ СТОКИ

В основата на високата инфлация и голямото обезценяване на лева в началото на 1997г. стоеше монетаризирането на плащанията по държавния дълг в края на 1996г. През 1996г. паричната база почти се удвои и продължи да нараства с високи темпове в началото на 1997г.

Наред с неконтролното печатане на пари дефицитът на зърнени храни, започнал в края на 1995г. и задълбочил се през 1996г., беше другият съществен фактор за високата инфлация и обезценката на лева.

През февруари 1997г. левът се обезцени спрямо щатския долар 3.4 пъти³. След разрешаване на политическата криза, през март доларът спадна на много ниско ниво в сравнение с предходния месец. Това повлия върху равнището на цените през април, когато за първи път бе отчетена дефлация от 0.7%.

Инфлация и изменение на курса лев/USD по месеци на 1997

Граф. 2

Източник: БНБ, НСИ

Последвалата монетарна рестрикция и политическата стабилност след предсрочните парламентарни избори рязко намалиха инфлацията. Монетарната рестрикция се състоеше в елиминирането на местните активи в баланса на

² На английски терминът е *overshooting*.

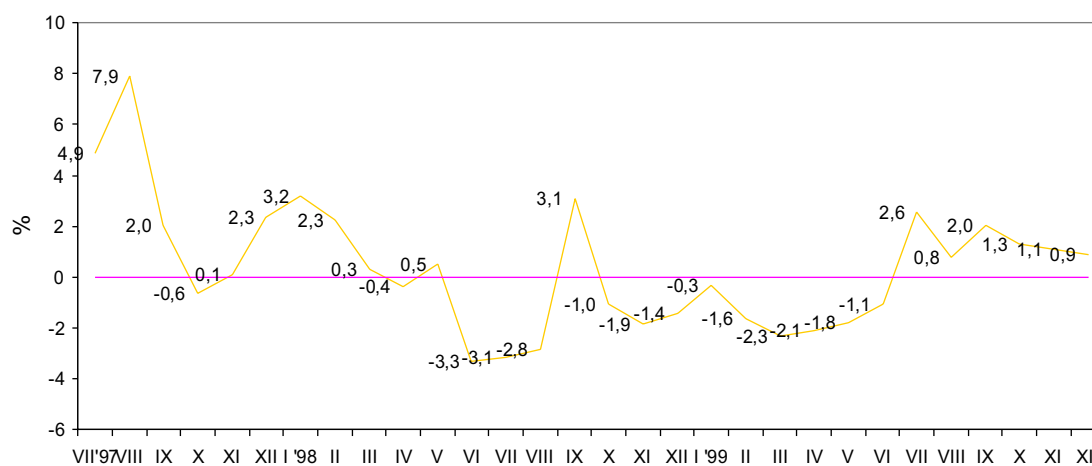
³ Средномесечните курсове на USD бяха следните: януари – 698.65 лв.; февруари – 2387.16 лв.; март – 1660.07 лв. За месеците януари и февруари паричното предлагане (широки пари) нарасна 2.7 пъти, а през февруари и левът, и цените се обезцениха с 3.4 пъти.

БНБ и печатането на пари само срещу чуждестранни активи при фиксиран валутен курс. Намаляването на инфлацията в резултат на монетарните рестрикции потвърди правилото, че инфлацията винаги е монетарен феномен.

Общото равнище на цените, което се достигна през върховете месеци на инфлация – януари и февруари – остана високо до края на 1997г. Очакваната стабилизация на цените не последва толкова бързо поради дълбочината на кризата в пазарите на основни стоки и услуги.

Трябва да подчертаем, че цените на хранителните стоки се стабилизираха по-бавно в сравнение с цените на нехранителните стоки. Причината за това беше дефицитът в зърнените храни, появил се в края на 1995г. и задълбочил се през 1996г. поради противоречието между ниските изкупни цени на зърното, определяни административно и високата инфлация. В резултат на това цените на хранителните стоки се увеличиха средно 5.5 пъти при средно увеличение на цените 4.9 пъти през януари и февруари 1999г. След въвеждането на паричния съвет през юли 1997г. цените на хранителните стоки се увеличиха със 17.5% до края на годината. През по-голямата част от 1998г. и първата половина на 1999г. цените на хранителните стоки спадаха⁴.

Месечно изменение в цените на хранителните стоки

Граф. 3

Източник: НСИ

⁴ От януари 1998 г. до юни 1999 г. измененията в цените за основните групи са както следва: хранителни стоки, минус 13.3%; нехранителни стоки, минус 0.1%; услуги, повишение с 34.5%.

Табл. 2 Коефициенти на вариация на цените по групи

Години	Хранителни стоки		Нехранителни стоки		Услуги	
	Първо полугодие	Второ полугодие	Първо полугодие	Второ полугодие	Първо полугодие	Второ полугодие
1991	32.1	13.9	33.9	15.1	28.4	7.6
1992	9.9	8.6	12.5	11.6	14.5	7.0
1993	6.5	7.7	8.8	9.0	11.7	6.3
1994	13.3	13.6	13.8	13.8	12.2	8.1
1995	5.2	5.9	7.4	6.2	7.1	5.3
1996	10.8	29.1	12.0	23.3	10.7	20.1
1997	34.8	6.2	35.0	6.4	39.6	10.7
1998	3.3	3.0	3.4	3.6	6.5	5.6
1999	3.6	2.5	2.9	2.7	2.4	1.8

Източник: АИАП, НСИ

Процесът на стабилизация на цените на хранителните стоки може да се проследи от Приложение 1. Цените им през юни 1999г. са на по-високо равнище в сравнение с юни 1996г., но са по-ниски спрямо юни 1997г. с изключение на стоките определени като нетъргуеми⁵. На тази база може да се твърди, че скокът на цените на хранителните стоки в началото на 1997г. е надхвърлил равновесното си равнище поради недостига в предлагането.

От средата на 1997г. (ПМС 269 от 19 юни 1997г.) административният контрол върху цените на основни групи хранителни стоки се промени. Въведе се система за договорни цени, според която производители и вносителни на стоки бяха длъжни да договарят с търговците на дребно цени за продажба на крайните потребители. Въпреки че е трудно да се измери точно влиянието на този тип ценообразуване, може да се твърди, че тази административна мярка съдейства за по-дългото запазване на високото равнище на цените на тези стоки в период, когато международните цени на храните бяха вече започнали да спадат. След отмяната на постановлението от септември 1998г. до септември 1999г. беше отчетена дефлация на цените на хранителните стоки (-8.0%) в страната. В Приложение 1 са представени в доларово изражение цените за тези месеци. □

⁵ Цените на нетъргуемите стоки не се влияят от конкуренцията на вносни стоки. В тази група преобладават услугите, а цените им у нас изостават в сравнение с техни аналози в страните с развита пазарна икономика поради ниската цена на труда. От януари 1998 г. до юни 1999 г. цените на нетъргуемите стоки и услуги са се повишили с 14.6%.

С цел преодоляването на дефицитите при предлагането на основни хранителни групи стоки от средата на 1997г. бяха предприети мерки за облекчаване на вноския режим. От началото на 1998г. външнотърговският режим беше допълнително либерализиран, като отпаднаха почти всички экспортни такси и забрани за износ, регистрационният режим беше ограничен до малко на брой хранителни стоки, горива и метали; отпадна таксата за митническата обработка на стоките; импортната такса, въведена през 1996г., беше намалена от 5 на 2%, а от 1 януари 1999г. тази такса беше премахната. Значително по-либерален стана режимът по вноса от страни, с които България има сключени търговски споразумения. Над 85% от вноса на промишлени стоки от ЕС и ЕАСТ се осъществява без мита.

Либерализацията на външната търговия и цените позволи структурата на местните относителни цени да се променя в съответствие със структурата на международните цени. През последните две години изменението на международните цени оказва значително влияние върху инфлацията в страната и по-специално върху цените на стоките, определяни като търгуеми⁶ и потенциално⁷ търгуеми. Не винаги промяната в цените на тези две групи следва изменението в международните цени. Това е така, защото към търгуемите и потенциално търгуемите стоки спадат някои групи, чиито цени все още подлежат на държавно регулиране като въглища и брикети, газ пропан-бутан, лекарства, цигари.

От 1 януари 1999г. ставката по данък добавена стойност (ДДС) се намали с 2 процентни пункта и стана 20%. От същата дата с ДДС се облагат сделките със стоки, които бяха освободени от този налог по стария закон. Списъкът на тези стоки, както и процентното изменение в цените им през януари и февруари 1999г. са представени в следващата таблица.

---

⁶ В групата „търгуеми“ влизат всички стоки, за които не съществуват административни бариери, транспортни затруднения или други причини, за да бъдат внесени. За административни бариери се смятат митнически ставки от и над 25% или разрешителен режим по вноса, а транспортни затруднения съществуват за стоките с голям обем и високи разходи за транспорт или продукти, които се консумират пресни и губят качеството си при транспорт. Някои от стоките, които попадат в групата на търгуемите, са: хранителни - яйца, месни продукти на ниско ниво на преработка, цитрусови плодове и др., нехранителни - домашински електроуреди, автомобили, електронна техника и др. Общото тегло на групата в ИПЦ през 1999 г. беше 17.9%.

⁷ Потенциално търгуеми са всички стоки, за които съществуват само административни бариери за вноса им. Това са: свинско и птиче месо, млечни произведения, хранителни продукти с висока степен на преработка, облекло и обувки, природен газ, лекарства и др. Общото им тегло в ИПЦ през 1999 г. беше 41.0%.

Табл. 3. Стоки с ДДС от 1 януари 1999г.

Стоки	Изменение в цените (%)	
	януари 1999г.	февр. 1999г.
Бял хляб	4.3	1.8
Хляб „Добруджа“	3.5	1.1
Хляб типов и ръжен	4.0	1.4
Прясно мляко	4.0	0.6
Кисело мляко	2.2	-0.2
Сирене от краве мляко	-1.5	-2.1
Питейна вода	16.6	4.8
Дърва за отопление	13.7	2.5

Източник: НСИ, АИАП

От таблицата се вижда, че повишението в цените на гребно от ДДС при хранителните стоки е минимално, а при цената на сиренето няма увеличение. Регистрираната през януари 1999г. висока месечна инфлация от 1.5% се дължеше изцяло на повишените контролирани цени като електроенергия, цигари (заради новите акцизи), пощенски услуги, питейна вода (от въведеното ДДС). Общото равнище на цените на хранителните стоки през януари бе с 0.3% по-ниско в сравнение с декември 1998г.

Либерализацията на външната търговия създаде условия за конкуренция на вътрешния пазар, необходима за реструктуриране на производството и за по-ефективно използване на ресурсите. При малка страна като България, наследила от социалистическия си период силно монополизирана структура на производството, това е единственият начин за създаване на реална конкуренция. Отварянето на икономиката за външна конкуренция има благоприятен ефект върху вътрешния пазар, тъй като се увеличава разнообразието от стоки, между които потребителите правят своя избор и се повишават изискванията към местните производители. □

3. ПРОМЕНИ В АДМИНИСТРАТИВНИТЕ ЦЕНИ

През май и юни 1997г. бяха освободени цените на горивата, премахна се контрола върху цените на хранителните стоки. В потребителската кошница относителното тегло на стоките и услугите, регулирани от Министерския съвет, спадна от 47.9 до 14.4%. В годишната инфлация за 1997г., приносът на неконтролираните цени (базисната инфлация) беше 356.3%, а на контролираните цени 222.3%. През 1998г. дялът на стоките с контролирани цени в потребителската кошница беше 15.8%⁸, но при инфлация в края на годината от 0.96% приносът на тази група стоки беше 1.36 процентни пункта, докато в същото време приносът на неконтролираните цени беше отрицателен -0.40 процентни пункта.

**Табл. 4 Изменения в контролираните цени
за периода януари '98 – декември '99**

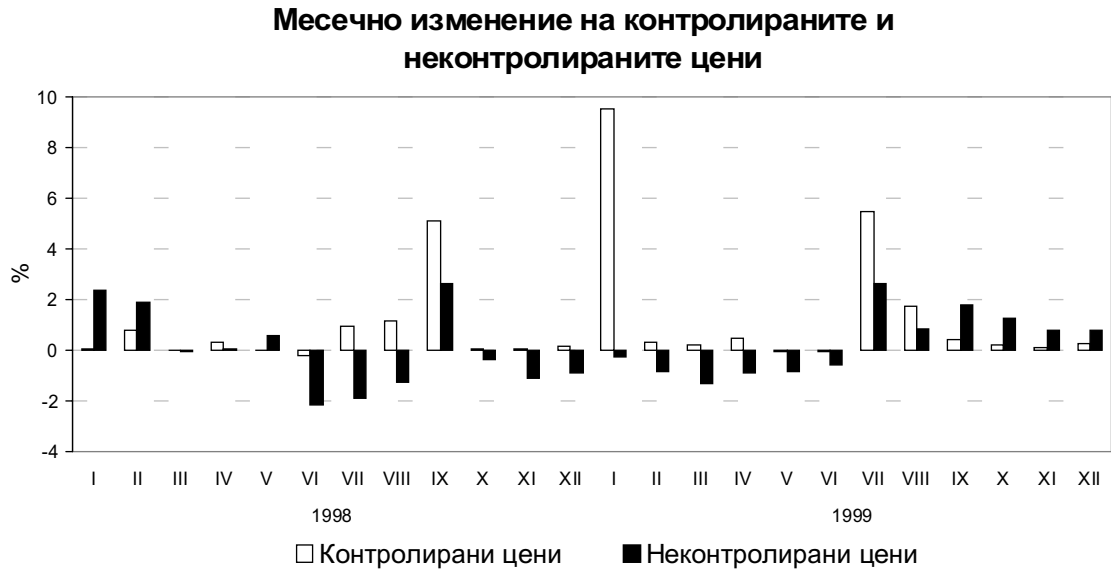
<i>Стоки и услуги с контролирани цени през 1998 и 1999г.</i>	<i>Изменение в %</i>
<i>Цигари</i>	<i>29.1</i>
<i>Такси за вода</i>	<i>107.5</i>
<i>Въглища</i>	<i>84.7</i>
<i>Електричество</i>	<i>25.6</i>
<i>Въглеводороден втечен газ</i>	<i>12.0</i>
<i>Централно отопление и топла вода</i>	<i>56.0</i>
<i>Газ пропан-бутан</i>	<i>14.3</i>
<i>Лекарства и лекарствени средства</i>	<i>8.0</i>
<i>Телефонни и телеграфни услуги</i>	<i>12.7</i>
<i>Пощенски услуги</i>	<i>63.7</i>

Източник: НСИ, АИАП

През 1999г. относителният дял на стоките с контролирани цени се повиши до 17.2%, без да има промени в съответния брой на стоките и услугите. Промяната се дължеше на актуализацията на теглата – парични разходи на домакинствата, в които са отразени повишенията в контролираните цени през 1998г. В края на 1999г. контролираните цени имаха принос от 3.53 процентни пункта, а приносът на неконтролираните цени беше 2.62 процентни пункта.

⁸ Дялът се повишава поради промени в структурата на потребителската кошница, а не поради разширяване на контролираните цени.

През 1998г. и първата половина на 1999г. повишенията на административно определяните цени имаха еднократно действие и не се отразиха върху цените на останалите стоки, които се формират от търсенето и предлагането (граф. 4). В условията на фиксиран валутен курс и стабилно парично предлагане промените в административните цени действително водят до повишаване на реалната цена на съответните стоки и услуги, което е целта на тези промени. За да се премине към принципа всеки потребител да заплаща потребените стоки и услуги, се налага постепенното увеличение на тези цени.

Граф. 4

Източник: НСИ

Цените на стоките и услугите, които се формират от търсенето и предлагането имат над 80% относителен дял в потребителската кошница през последните две години. С намаляване на обхвата на контролираните цени, динамиката на вътрешните цени зависи все повече от динамиката на международните цени. При фиксирания валутен курс и отворения характер на икономиката вътрешните цени на стоките се влияят силно от цените на съответните им аналози, които се търгуват на международните пазари. □

4. ВЛИЯНИЕТО НА МЕЖДУНАРОДНИТЕ ЦЕНИ

През последните две години се наблюдаваше процес на намаляване равнището на цените на основни групи суровини и селскостопански продукти. Този процес беше следствие от финансовата криза в Източна Азия, поради която спадна потреблението на тези стоки. Оценката на Световната банка за промяната в цените на най-окрупнените групи стоки е представена в следващата таблица.

Табл. 5 Изменение в проценти на международните цени по групи стоки за периода: 1997 – 1999г.

Групи стоки	1998 при база 1997	1999 при база 1998	1999 при база 1997
<i>Петрол</i>	-31.9	38.3	-5.8
<i>Чай, кафе, какао</i>	-17.8	-23.6	-37.2
<i>Храна</i>	-9.6	-16.0	-24.0
<i>Необработени суровини</i>	-23.1	1.3	-22.1
<i>Метали</i>	-16.1	-2.0	-17.7

Източник: World Bank

Спадът на международните цени повлия върху равнището на цените на стоките на вътрешния пазар.

В края на 1998г. инфлацията на цените на производител в промишлеността беше едва 0.4%, а през 1999г. беше 12.6%. За периода януари-юни 1999г. индексът на цените на производител беше 1.3%, докато през втората половина на същата година той достигна 11.2%.

Една част от повишенията в цените на производител могат да се обяснят с отчетеното за същия период повишение в цените на някои стоки на международните пазари. За това сравнение се използва изменението на международните цени през второто полугодие на 1999г. Така например международните цени на петрола през този период се повишиха с 53.2%, а цените на производител на рафинирани нефтопродукти у нас се увеличиха съответно с 56.4%. За същия период международните цени на металите се повишиха с 16.7%, а у нас предприятията от черната металургия, произвеждащи чугун, стомана и други изделия увеличилиха цените си средно с 16.9%. С най-голям процент през второто полугодие е повишението на цените на производител при производството на „Текстил и трикотаж“ (с 13.7%), „Облекло от текстил и трикотаж“ (с 46.7%), „Кожени изделия“ (с 25.6%).

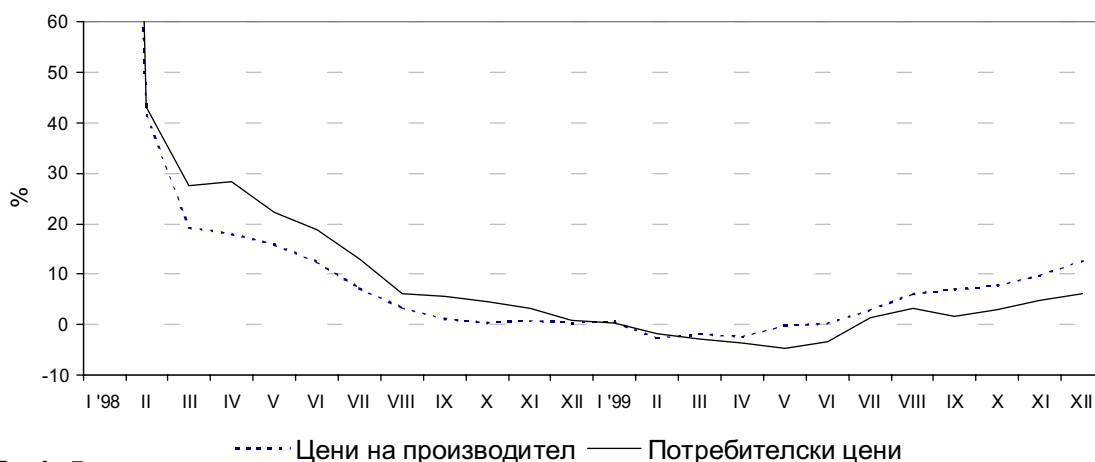
Табл. 6. Сравнение на изменението в цените на някои стоки на международните пазари с това в страната

Групи стоки	Изменение на международните цени (%)	Изменение на цените в страната (%)
	1999г. при база 1997г.	
Пшеница – мека	-33.0	-35.1
Царевица	-22.9	-11.4
Говеждо месо – живо тегло	-0.7	-26.0
Овче месо – живо тегло	-23.1	-0.5
Риба	-35.2	-4.6
Соя	-1.1	0.0
Фъстъци	-53.6	-27.9
Портокали	-5.5	-8.9
Захар	-33.1	-22.7
Вълна	-29.9	-38.2

Източник: НСИ, World Bank

Международните цени влияят върху равнището на инфлация в страната пряко чрез цените на вносните потребителски стоки и опосредствено чрез цените на производител. През последните две години корелационната връзка между индекса на потребителските цени и на цените на производител в промишлеността стана много силна (граф.5).

Изменение на потребителските цени и на цените на производител по месеци на годишна база

Граф. 5

--- Цени на производител — Потребителски цени

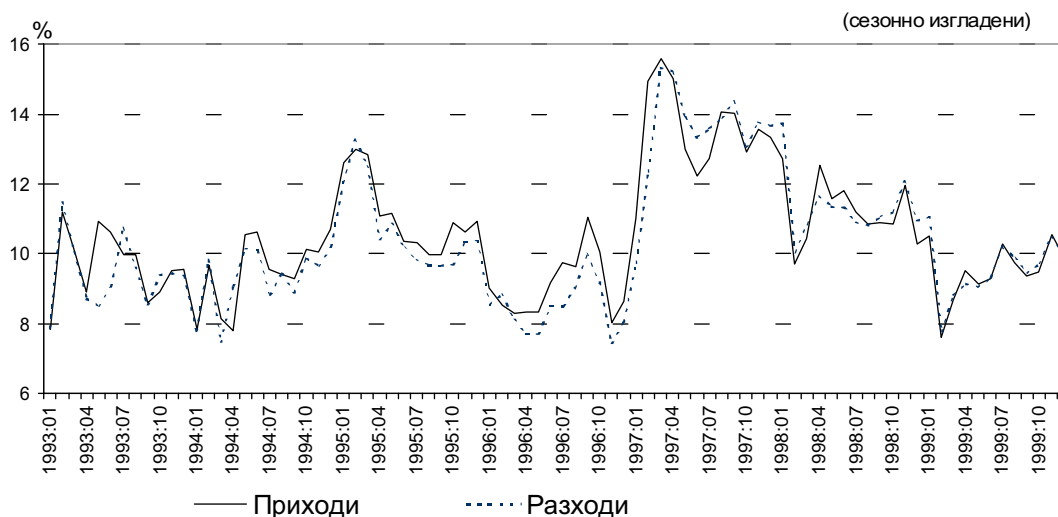
Източник: НСИ

Влиянието на международните цени върху цените в страната може да се проследи чрез динамиката на цените на търгуемите и потенциално търгуемите стоки и услуги. За периода от 1998г. до края на 1999г. изменението в цените на търгуемите и потенциално търгуемите стоки е съответно 3.3 и минус 7.6%. □

В резултат на макроикономическата стабилизация вътрешното търсене на потребителски и инвестиционни стоки започна да се увеличава. Според данните за брутния вътрешен продукт (БВП) крайните потребителски разходи на домакинствата са се увеличили през 1998г. с 8.1% в сравнение с 1997г. и с още 5.2% през 1999г. в сравнение с предходната година. В общите разходи на домакинствата относителният дял на разходите за храна започна да намалява, като за 1999г. техният относителен дял вече е 44.2% при 47.9% за 1998г. и 54.4% за 1997г. в общите разходи на домакинствата. Тези данни показват възстановяване на структурата на потреблението след шока от 1996 – началото на 1997г.⁹ В същото време през 1998 и 1999г. потреблението на хранителни стоки се е увеличило заедно с нарастващата покупателна способност.

Част от домакинствата сами произвеждат хранителни продукти за собствено потребление. При потреблението на домашно произведени хранителни продукти не се оказва натиск върху търсенето на пазара на тези стоки. С постепенното увеличаване на доходите на населението (и разширението на пазара) относителният дял на потребените стоки от натуралното стопанство намалява. През 1998 и 1999г. относителният дял на непаричните приходи и разходи достигна нивата от 1993 и 1994 г.

Относителен дял на натуралните приходи и разходи

Граф. 6

Източник: АИАП, НСИ

Външното търсене на български продукти спадна значително в периода от средата на 1998г. до средата на 1999г., като засегна около 60% от стоковете

⁹ Статистически справочник 1999, с.76-79.

групи в износа на страната. Сред най-засегнатите отрасли е хранително-вкусовата промишленост. Износът на храни за 1998г. в сравнение с 1997г. е спаднал с 18.4%¹⁰ в доларово изражение, а за 1999г. съответно с 19.4% спрямо 1998 година. Във физически обем износът на някои стоки е представен в следващата таблица.

Табл. 7. Износ на някои стоки в натурални показатели

Стоки	1996	1997	1998
<i>Живи животни от рода на едър рогат добитък – хил.бр.</i>	2.5	2.2	1.8
<i>Живи животни от рода на овците – хил.бр.</i>	379.4	20.1	0.2
<i>Свинско месо (прясно, охладено или замразено) – хил.т.</i>	10.6	6.7	0.3
<i>Месо от домашни птици – хил.т.</i>	9.3	9.6	8.3
<i>Бяло саламурено сирене и кашкавал – хил.т.</i>	5.7	7.0	4.8
<i>Домати (пресни или охладени) – хил.т.</i>	5.1	2.4	1.2
<i>Ябълки – хил.т.</i>	1.4	1.2	0.1
<i>Други консервирани зеленчуци – хил.т.</i>	47.7	44.3	23.5
<i>Вина от прясно грозде – хил.т.</i>	214.9	200.1	181.7

Източник: „Статистически справочник“ на НСИ.

През 1998г. и първата половина на 1999г. растежът на доходите и на потребителския кредит стимулираше вноса. За разлика от износа, където повечето стокови групи отчитат спад, при вноса в над 80% от случаите има нарастване. Вносът през 1998г. на храни, напитки и тютюн се е повишил с 34.9% в текущи долари.

Табл. 8 Внос на някои стоки по години

Стоки	1996	1997	1998
<i>Меса от животни от рода на едрия рогат добитък, хил.т.</i>	6.3	19.3	23.4
<i>Меса от животни от рода на свинете, хил.т.</i>	0.0	2.4	6.1
<i>Риби замразени, с изключение на филетата, хил.т.</i>	0.4	13.0	17.1
<i>Салами, кренвирши и подобни продукти от месо, хил.т.</i>	1.8	4.4	8.2
<i>Мляко и сметана, концентрирани, хил.т.</i>	3.0	1.8	4.4
<i>Сирена и извара, хил.т.</i>	0.5	1.6	2.7
<i>Домати, пресни или охладени, хил.т.</i>	0.6	0.3	2.1
<i>Краставици и корнишони, пресни или охладени, хил.т.</i>	0.1	0.4	1.0
<i>Цитрусови плодове, пресни или сушени, хил.т.</i>	29.4	28.0	35.4
<i>Пъпеши и дини, пресни, хил.т.</i>	0.1	0.4	4.0
<i>Медикаменти, представени под формата на дози</i>	1.1	1.3	1.9
<i>Ризи, блузи, трикотажни или плетени, за жени</i>	0.3	1.6	2.1
<i>Други обувки с външни ходила и горна част от каучук</i>	0.7	1.1	1.7

Източник: „Статистически справочник“ на НСИ.

¹⁰ Платежен баланс на БНБ, януари 2000 г.

Вносът на потребителски стоки за 1999г. се е увеличил с 33.1%, но вносът на храни, напитки и тютюн е по-нисък с 13.6%¹¹ спрямо 1998 година.

За цялата 1998г. общо произведената продукция от промишлените предприятия е по-ниска с 13.7%¹² спрямо 1997г., а за 1999 спрямо 1998г. – с 12.5%. Спадът при производството на храни, напитки и тютюн през 1998г. е 7.5% по съпоставими цени, а спадът в продажбите за износ с 20.7%. За някои жизненоважни стоки обаче има значителен растеж в тяхното производство спрямо 1997. Например производството на свинско месо има повишение с 98.5%, на пилешко месо замразено с 5.1%, всички видове колбаси с 59.3%, маргарин с 46.5%, кисело мляко със 7.0%, рафинирана захар с 5.9%, минерална вода с 43.5%, безалкохолни напитки с 34.6%, бира със 17.6%.

За 1999 спрямо 1998г. спадът в производството на хранителни продукти е с 11.1% във физически обем. За същия период намалението на продажбите на храни на промишлените предприятия за износ е с 20.2%, а намалението на продажбите на вътрешния пазар е със 7.6%.

Отрасъл „Селско стопанство“ е отчетел повишение на производството на зеленчуци, картофи, мляко и яйца, а състоянието на животновъдството е значително по-добро през 1998 в сравнение с 1997г. Увеличил се е броят на почти всички видове селскостопански животни и производството на животински продукти¹³ през 1998 и първо полугодие на 1999г. Положителните резултати в селскостопанското производство продължават и през 1999г. За цялата 1998г. изкупните цени се повишиха с 11.7% при животновъдството и с 0.5% при растениевъдството, а за 1999 спрямо 1998г. има намаление в изкупните цени – с 25.5% при животновъдството и с 4.5% при растениевъдството. По-голямото предлагане на селскостопански стоки доведе до намаление и в изкупните цени.

Въпреки отчетеното общо намаление в равнището на цените за периода от втората половина на 1998г. до втората половина на 1999г. за траен процес на дефлация не може да се говори. Ако разгледаме измененията на цените за трите основни потребителски групи: хранителни стоки, нехранителни стоки и услуги можем да говорим за дефлация единствено при храните. За втора поредна година от въвеждането на паричен съвет годишната инфлация на хранителните стоки е отрицателна. За съжаление общото понижение на цените не се дължи на увеличение на производителността в този отрасъл, а на факторите, които посочихме до тук – хиперинфлационния шок в началото на 1997г., либерализирането на вноса, спада в международните цени. Загубата на

¹¹ За 1999г. международните цени на храните са спаднали с 16%.

¹² Статистически справочник 1999, с. 118 и Стопанска конюнктура, НСИ, декември 1999.

¹³ Стопанска конюнктура, януари 1999г.

традиционни за българските продукти външни пазари и високите изисквания за спазване на хигиенни условия по време на производството на храни за износ в ЕС са причини за свиване на продукцията в хранително-вкусовата промишленост. Също така войната в Косово постави транспортни ограничения върху българския износ за ЕС през първата половина на 1999г. Дефлацията на цените на хранителните стоки показва, че се увеличава търсенето на вносни стоки на вътрешния пазар, защото от една страна имаме увеличено потребление, а от друга – свито производство и износ.

За нуждите на този анализ бе изследвана динамиката на производството, вноса, износа и потреблението на някои жизненоважни хранителни стоки за периода 1997-1998г., за който има статистически данни. Като се отчита голямата условност на така получените „баланси“, може да се твърди, че в предлагането на основни хранителни стоки се увеличава относителният дял на вноса за сметка на местното производство. Оттук може да се направи изводът, че равнищата на цените на произведените хранителните стоки след хиперинфлацията от началото на 1997г. са достигнали (може би и заминали) равнищата на международните цени, защото една година след кризата, поради конкурентния внос на по-ниски цени се наблюдава процес към общо намаление на техните равнища.

Инфлацията при нехранителните стоки е много ниска, без резки колебания в нейните месечни стойности. От въвеждането на паричен съвет до края на 1999г. цените на нехранителните стоки се повишиха с 18.2%. През последните две години най-значително влияние върху общото равнище на ценовия индекс на нехранителните стоки оказваха цените на горивата.

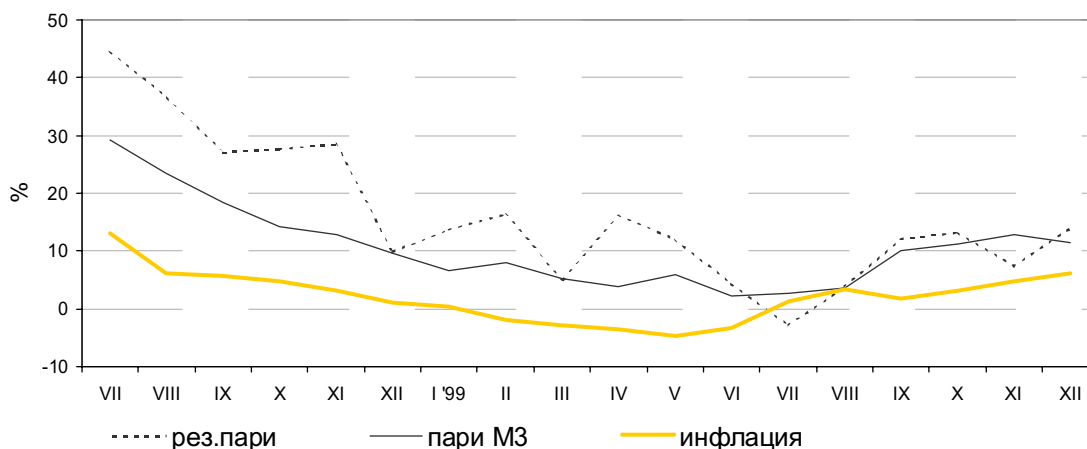
Инфлацията при услугите е най-висока в сравнение с другите потребителски групи. От въвеждането на паричен съвет нейната стойност е 73.1%. При тази група съществува тенденция към стабилно повишение на цените. Услугите не изпитват конкуренцията на вносни аналози както е при стоките. При тях е значителен относителният дял на административно определяните цени (електроенергия, топлоенергия), а от друга страна цените на останалите услуги се повишават с повишаването на доходите на населението. Забелязва се тенденция към намаление на относителния дял на паричните разходи за храна за сметка на повишение дела на услугите. □

След въвеждането на паричен съвет у нас корелационната връзка между динамиката на парите и инфлацията е статистически значима. В условията на паричен съвет, паричното предлагане се определя от валутните резерви.

Годишното номинално нарастване на широките пари е по-голямо от натрупаната инфлация¹⁴, но месечните изменения на годишна основа и при двата показателя са пропорционални (граф.7). Такава връзка има и между динамиката на парите и цените на производител.

През второто полугодие на 1999г. статистическата значимост на връзката пари инфлация се влошава. Това се вижда и от графиката, където линиите на изменението на парите и инфлацията са разнопосочни.

Изменение на резервните пари, широките пари и инфлацията

Граф. 7

Източник: БНБ, НСИ

В периода януари 1998 – юни 1999г. през осем от месеците е отчетено намаляване на широките пари спрямо предходния период. Предлагането на пари намаляваше до юни 1999г. в резултат на отрицателното търговско салдо на „Стоки и услуги“. От второ тримесечие на 1998г. месечните продажби на промишлените предприятия намаляваха спрямо съответния месец на предходната година. Това се отрази на постъпленията от износ, които се свиха. От май 1998 до юни 1999г. вносът превишава износа, а за същия период базисната

¹⁴ Нарастването на широките пари и инфлацията за периода юли 1997 - юли 1998 г. е съответно 29.2 и 13.0%, за юни 1998 - юни 1999 г. широките пари нараснаха само с 2.3%, а инфлацията беше отрицателна -3.3%, за декември 1998 - декември 1999 г. широките пари нараснаха с 11.4%, а инфлацията с 6.2%.

инфлация по месеци (неконтролираните цени) е отрицателна с изключение на м. септември 1998г. Именно отрицателното салдо на платежния баланс водеше до свиване на паричното предлагане и се превърна в един от факторите, причиняващи дефлация.

През второто полугодие на 1999г. увеличаването на широките пари се дължи и на външния сектор. Продажбите на промишлените предприятия за износ започват да се възстановяват, увеличиха се чуждите инвестиции в страната със 79% за второто полугодие на 1999г. спрямо същия период на предходната година. □

7. ДИНАМИКА НА ЦЕНИТЕ ПРЕЗ ВТОРО ПОЛУГОДИЕ НА 1999г.

Надрупаната отрицателна инфлация за първото полугодие на 1999г. се стопи след отчетената висока инфлация за юли от 3.2%. Общото равнище на цените продължи да се покачва през следващите месеци и надрупаната годишна инфлация достигна 6.2%. Това изменение на цените може да се обясни изцяло с действието на факторите, които бяха представени в изследването.

Започналото от началото на 1999г. покачване на световните цени на суровия нефт повлия върху цените на бензините, дизеловото гориво и газта, като техните цени се увеличиха средно с 29.6% за периода юли-декември 1999г. Увеличението в цените на тези горива предизвика верижна реакция и на други стоки и услуги. Очевидно е, че поскъпването на цените на автобусния транспорт с 18.7%, на вътрешноградския транспорт с 21.8%, както и на някои други транспортни услуги се дължи на повишените цени на горивата.

През юли се увеличиха цените на електроенергията с 8.3%, на топлоенергията с 13.6%, през август – на възлицата с 40.9%, а за периода юли-декември цената на питейната вода се повиши със 7.7%. Също така се повишиха цените на някои административни услуги като такса за издаване на международен паспорт с 95.4% и някои други.

Общо влиянието на административните цени и на цените на петрола е 3.06 процентни пункта в надрупаната инфлация юли-декември.

Табл. 9 Повишение в цените за юли-декември 1999г.

	Относ. дял в ИПЦ %	Повишение в цените	Принос в инфлацията
		юли – декември	
Инфлация – общо	100	8.27	8.27
Контролирани цени	17.210	8.29	1.43
Административни услуги	0.580	81.88	0.47
Бензини и дизелово гориво	2.852	29.56	0.84
Транспортни услуги	1.666	19.21	0.32
			3.06

Източник: АИАП, НСИ.

Влиянието на сезонните фактори върху инфлацията е най-силно изразено при хранителните стоки. Една част от тези стоки като напр. пресните плодове и зеленчуци в някои месеци се предлагат в ограничени количества или въобще изчезват от пазара. Липсата на тези пресни продукти на пазара през някои от месеците създава трудности в изчисляването на ценовата промяна, защото едно от изискванията на ИПЦ е той да бъде с фиксирани тегла. Следова-

телно от особено значение е използването на подходящи методи за оценка на липсващите наблюдения в цените.

През септември цените на пресните плодове се увеличиха с 12.2%, на пресните зеленчуци с 25.5% и на картофите с 47.6%. Техният принос е 1.2 процентни пункта в общата инфлация за месеца. Вариацията в цените на пресните плодове и зеленчуци е много висока и оказва значително влияние в месечните стойности на инфлацията.

Табл. 10 Изменение в цените на някои пресни плодове и зеленчуци

	Изменение в %	
	януари-юни	юли-декември
<i>Ябълки</i>	64.8	-27.3
<i>Домати</i>	-35.8	30.7
<i>Креставици</i>	-48.9	60.8
<i>Зеле</i>	-30.5	38.2
<i>Зрял лук</i>	123.1	-12.1
<i>Моркови</i>	64.1	-41.2
<i>Марули / Салати</i>	-60.9	145.2
<i>Репички</i>	-43.6	70.5
<i>Пресен магданоз</i>	-40.4	70.2
<i>Картофи</i>	-40.9	15.8

Вариацията в цените е много висока и за голяма част от другите хранителни стоки.

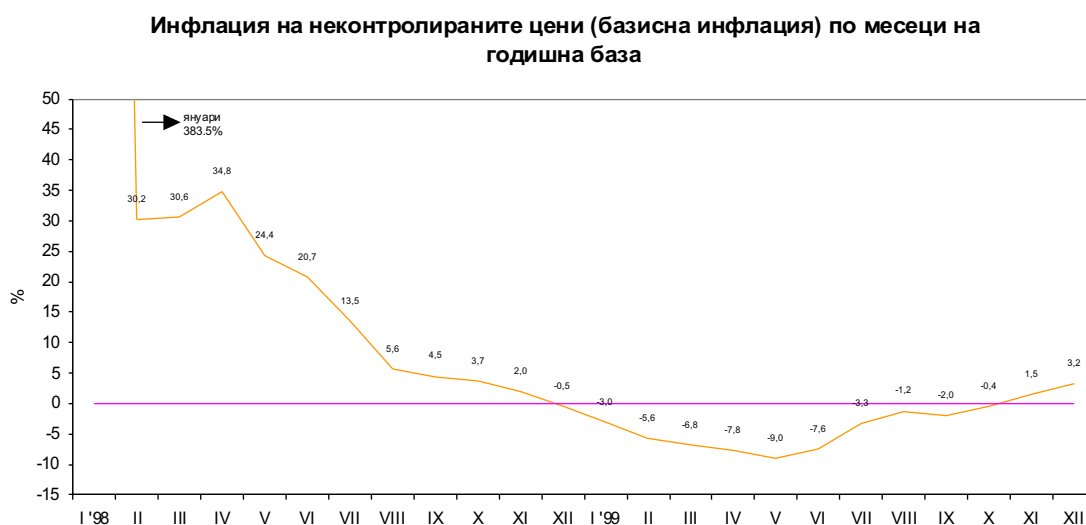
Табл. 11. Изменение в цените на някои хранителни стоки

	Изменение в %	
	януари-юни	юли-декември
<i>Мляно месо (кайма)</i>	-13.8	7.4
<i>Пушени гърди</i>	-25.3	13.8
<i>Малотротрайни салами</i>	-16.6	11.5
<i>Океанска скумрия</i>	-19.7	6.8
<i>Прясно мляко</i>	-15.3	30.6
<i>Кисело мляко</i>	-16.9	28.9
<i>Краве сирене</i>	-27.6	43.1
<i>Кашкавал</i>	-31.4	49.8
<i>Яйца</i>	-49.3	120.2
<i>Краве масло</i>	-8.0	6.6
<i>Захар</i>	-33.8	14.4
<i>Мармалад (смес)</i>	-9.6	24.2
<i>Готварска сол</i>	-10.5	7.8

От табл.11 се вижда, че изменението в цените на хранителните стоки имат тенденция към повишение, докато до юни тенденцията беше към намаление.

Голямата сезонност при хранителните стоки се дължи на неравномерните количества, които се предлагат на пазара, както и на делът на вносните стоки спрямо произведените в страната.

Сезонните изменения в цените са по-важни за икономиките в преход, отколкото за страните с развита пазарна икономика, защото сезонните цени на хранителните стоки (особено за плодовете и зеленчуците) имат по-голям дял в кошницата за изчисляване на инфлацията – превишаващ 40% срещу 20% за развитите икономики. По-честото влияние на сезонността и корекциите в административните цени дават погрешна представа за „истинската“ инфлация¹⁵.

Граф. 8

Източник: НСИ, АИАП

Най-добра представа за „истинската“ инфлация, без влиянието на сезонни фактори, може да се получи, когато базисната инфлация се разглежда по месеци, но при база съответният месец на предходната година (граф.8).

През 1999г. левът се обезцени номинално с 15.9% спрямо щатския долар. Това се отрази на инфлацията чрез цените на производител заради зависимостта на нашето производство от вносни суровини. При потребителските цени (вкл. нехранителните стоки) няма повишение на цените на стоките, които са от „чист“ внос с изключение на южните плодове и маслините.

¹⁵ Koen, Vincent and Paula de Masi, *Prices in the Transition: Ten Stylized Facts*, IMF Working Paper, WP/97/158.

Отчетената сравнително висока инфлация през второто полугодие на 1999г. бе очаквана за стопанските ръководители в промишлеността и търговията на дребно. Според анкетите на НСИ бизнес-климатът в промишлеността се подобрява още през май 1999г., след което показателят плавно и устойчиво се покачва¹⁶. Увеличението на общите приходи от продажби на промишлените предприятия през второто полугодие се дължи изцяло на продажбите за износ. През второто полугодие на годината продажбите на вътрешния пазар продължават да спадат, докато продажбите за износ бележат нарастване.

От средата на 1999г. се забелязва увеличаване на външното търсене. За август текущата сметка е положителна, което се отчита за първи път от една година. Положителен търговски баланс има в износа на храни за второ полугодие на 1999г. Общият износ на потребителски стоки е с 2.4% по-висок за 1999г. в сравнение с предходната година, като увеличението се дължи на по-добрите резултати през втората половина на 1999г. □

---

¹⁶ Текуща стопанска конюнктура, НСИ, декември 1999.

Либерализацията на външнотърговския режим помага за преодоляване на недостига в предлагането на някои стоки. Вносът от чужбина е изгоден за търговците поради наличието на вътрешно търсене, но все още съществува нелоялна конкуренция както по отношение на вноса, така и на производството. Нелоялната конкуренция е резултат на внос на стоки по занижени митнически стойности или производство на стоки от некачествени суровини, неспазване на хигиенни условия и други. Не са изключение случаи, когато на пазара се предлагат стоки на много ниски цени, но за сметка на тяхното качество.

Потребителите търсят преди всичко „по-ниската“ цена поради ограничени финансови възможности, без да имат големи изисквания към качеството на стоката. Фактът е, че до постигането на финансова стабилизация в страната разходите за храна се увеличаваха като относителен дял в общите разходи, което показваше непрекъснато обедняване на домакинствата. Съществуващото голямо разнообразие от стоки на пазара, както и изискванията на ЕС при производството на стоки за износ, задължават производителите да предприемат действия за повишаване на ефективността на производството и качеството на продукцията.

За втора поредна година се отчита отрицателна инфлация при хранителните стоки. Както беше споменато в анализа на факторите за инфлация, това годишно намаление през 1998 и 1999г. се свързва със свръхнарасналите цени на хранителните стоки в края на 1996г. и началото на 1997г. Тяхното общо намаление отговаря като тенденция на намалението на международните цени на храната.

Международните цени ще се превърнат в основен фактор, оказващ влияние върху вътрешните цени след либерализацията на административните цени. През последните две години контролът върху цените е ограничен до няколко на брой стоки и услуги, но техният принос в общата инфлация е значителен.

Процесът на изравняване на вътрешните цени с международните няма да приключи бързо, тъй като неговата продължителност зависи от повишаването на производителността на труда и равнището на доходите. Цените на услугите, които не изпитват конкуренцията на вносни аналози поради това че са нетъргуеми, ще продължават да бъдат източник на инфлация, защото тяхното равнище изостава от международното.

Инфлацията в България след въвеждането на паричния съвет е ниска, но нестабилна, с големи колебания в нейните месечни стойности. Провежданата структурна реформа целяща преодоляване на големите неравновесия в икономиката ще предизвика в бъдеще съществени колебания при месечните равнища на инфлация. □

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

ГРУПИ И СТОКИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ	Изменение в %			
	юни'97/ юни'96	юни'99/ юни'97	юни'99/ юни'96	септ.'99/ септ.'98
Ориз, кг	-9.58	-19.98	-27.65	-5.41
Пшенично брашно тип 500, кг	91.80	-33.47	27.61	-7.97
Бял хляб от брашно тип 500, кг	68.99	-15.10	43.47	-1.53
Макарони, българско производство, кг	8.61	-16.81	-9.64	-15.61
Баничка със сирене 140 г., 1 бр. (н)	5.47	13.17	19.35	-8.60
Нишесте, пшенично, десертно, 100 гр.	73.80	-18.98	40.81	0.53
Козунак, кг (н)	42.78	0.32	43.24	-9.12
Обикновени бисквити, кг	61.94	-10.52	44.91	-5.58
Свинско месо разфасовано с кости, кг	84.18	-44.61	2.02	-30.21
Телешко месо с кости, кг	96.88	-22.04	53.49	-23.34
Пиле без вътрешности, кг	66.68	-40.96	-1.59	-20.25
Мляно месо (кайма), кг	75.82	-33.62	16.72	-24.50
Пилешки дробчета, кг	86.31	-29.18	31.95	-17.49
Шунка, кг	65.74	-29.81	16.34	-20.49
Малотр. салами, тип „Хамбурски“, кг	62.17	-36.93	2.29	-23.63
Кренвирши, телешки или пилешки, кг	63.17	-37.22	2.45	-28.89
Консерва пастет „Апетит“, 140 гр.	49.97	-12.49	31.24	-24.09
Пресен шаран, кг.	52.41	-0.30	51.94	-24.09
Рибна консерва скумрия в доматиен сос, 160 гр.	49.07	9.70	63.53	-10.57
Прясно мляко пастеризирано, обикновено, л (н)	-9.58	54.47	39.67	-11.04
Кисело мляко краве, обикн., с 2% масленост-500 гр. (н)	-0.50	5.81	5.28	-11.76
Краве сирене, кг	2.99	-1.25	1.70	-23.99
Кашкавал (от краве мляко), кг	2.76	-1.65	1.06	-23.31
Флодово-млечни храни „Слънчо“, 200 гр.	104.30	-8.86	86.20	-5.84
Кокоши яйца, бр.	20.88	-48.83	-38.15	-21.13
Краве масло, българско производство, 125 гр.	8.91	10.19	20.01	-9.83
Маргарин, „Линко“, 500 гр.	-6.69	-18.82	-24.24	-11.60
Слънчогледово олио (с амбалаж), л.	13.42	61.65	83.35	-27.28
Ябълки, кг	14.07	32.48	51.13	11.13
Лимони, кг	-36.23	-16.77	-46.93	-5.92
Банани, кг	-28.07	-9.98	-35.25	-16.99
Черешки, кг	64.80	16.25	91.58	81.59
Ягоди, кг	-0.15	-2.32	-2.47	56.86

ГРУПИ И СТОКИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ	Изменение в %			
	юни'97/ юни'96	юни'99/ юни'97	юни'99/ юни'96	септ.'99/ септ.'98
Червени домати оранжерийно производство, кг	49.08	-37.03	-6.13	-6.50
Краставици оранжерийно производство, кг	28.17	-20.29	2.16	-41.30
Бяло зеле главесто, кг	-33.08	-19.72	-46.28	-4.54
Зрял кромид лук, кг	589.58	-41.18	305.59	21.38
Моркови (без продаваните на връзки), кг	105.27	-26.21	51.48	-26.87
Маслини, кг	60.21	-24.74	20.57	-3.48
Зрял фасул, кг	57.52	1.52	59.92	-15.26
Леща, кг	24.78	-12.97	8.59	-11.44
Ранни картофи, кг	87.08	-40.48	11.35	22.00
Стерилизирани домати, 800 гр.	147.88	-26.35	82.56	-27.55
Захар кристал, кг	1.01	-37.27	-36.63	-34.44
Пчелен мед многоцветен, кг	110.69	-22.12	64.08	-12.60
Мармелад шипки, 500 гр.	66.64	3.08	71.77	-9.11
Шоколад на блокче, „Своге“, обикновен, 100 гр.	31.10	-2.18	28.24	-13.51
Сладолед на пръчка („Делта“), 1 бр.	2.80	14.23	17.43	-1.36
Готварска сол, кг	20.17	-33.66	-20.28	-10.98
Винен оцет, с амбалаж, 0.7 л	24.55	14.51	42.63	-5.12
Майонеза трапезна в полистир. кутия, 250 гр.	17.01	3.80	21.45	-7.70
Концентрирани супи без месо, 4 порц., 1 бр.	83.15	15.37	111.31	-13.78
Кафе на зърна „Нова Бразилия“, кг	-35.64	4.26	-32.90	-9.59
Кока, кола, без амбалаж, л	-7.66	22.58	13.19	-4.67
Боза, л. (н)	16.40	-7.05	8.20	-7.24
Натурални сокове от южни плодове 100 %, л	10.34	-25.88	-18.22	-8.88
Пюре от един плод /смес/, детска храна, 190 гр.	155.35	0.25	155.99	6.10
Кетчуп, 500 гр.	42.48	-30.64	-1.18	-16.91
Гроздова ракия обикновена, 0.7 л (н)	12.89	35.54	53.02	3.21
Водка, местно производство, 0.7 л	-19.38	73.74	40.06	13.94
Суши бели вина обикновени (без наливни), 0.7 л	72.02	6.89	83.87	7.27
Обикновено пиво, типичното за региона, 0.5 л	12.38	15.75	30.07	1.28

С (н) са отбелязани нетъргуемите стоки и услуги.

ПРИЛОЖЕНИЕ 2

ГРУПИ И СТОКИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ	1996		1997		1998		1999	
	ЮНИ	СЕПТЕМ-ВРИ	ЮНИ	СЕПТЕМ-ВРИ	ЮНИ	СЕПТЕМ-ВРИ	ЮНИ	СЕПТЕМ-ВРИ
Курс на щатския долар	143.10	224.60	1668.40	1791.90	1790.64	1709.60	1.88	1.86
Ориз, кг	0.82	0.68	0.74	0.71	0.64	0.66	0.59	0.62
Пшенично брашно тип 500, кг	0.22	0.38	0.42	0.37	0.34	0.32	0.28	0.30
Бял хляб от брашно тип 500, кг	0.22	0.38	0.38	0.35	0.33	0.34	0.32	0.33
Макарони, българско производство, кг	0.62	0.70	0.68	0.63	0.65	0.67	0.56	0.57
Баничка със сирене 140г., 1бр.(н)	0.13	0.14	0.14	0.15	0.17	0.18	0.16	0.16
Нишесте, пшенично, десертно, 100гр.	0.08	0.10	0.15	0.14	0.13	0.13	0.12	0.13
Козунак, кг (н)	0.71	0.80	1.01	0.99	1.08	1.13	1.01	1.03
Обикновени бисквити, кг	0.73	0.93	1.18	1.12	1.09	1.16	1.05	1.10
Свинско месо разфасовано с кости, кг	2.07	2.47	3.81	4.72	3.46	3.52	2.11	2.46
Телешко месо с кости, кг	1.55	1.61	3.04	3.54	3.19	3.13	2.37	2.40
Пиле без вътрешности, кг	1.54	1.66	2.57	2.53	1.83	1.89	1.52	1.51
Мляно месо (кайма), кг	1.52	1.69	2.68	2.97	2.42	2.48	1.78	1.87
Пилешки дробчета, кг	1.29	1.27	2.40	2.44	2.01	2.01	1.70	1.66
Шунка, кг	3.28	3.26	5.44	5.97	4.63	4.73	3.82	3.76
Малотр. салами, тип „Хамбургски“, кг	1.49	1.71	2.41	2.57	2.05	2.13	1.52	1.62
Кренвирши, телешки или пилешки, кг	1.50	1.75	2.44	2.65	2.15	2.23	1.53	1.59
Консерва пастет „Апетит“, 140 гр.	0.34	0.33	0.51	0.57	0.57	0.57	0.44	0.43
Пресен шаран, кг.	1.11	0.97	1.69	1.81	2.16	2.23	1.68	1.69
Рибна консерва скумрия в доматен сос, 160 гр.	0.37	0.42	0.55	0.56	0.63	0.68	0.60	0.61
Прясно мляко пастеризирано, обикновено, л (н)	0.23	0.24	0.21	0.32	0.33	0.39	0.32	0.35
Кисело мляко краве, обикн., с 2% масленост-500 гр. (н)	0.17	0.17	0.17	0.23	0.20	0.23	0.18	0.20
Краве сирене, кг	1.31	1.86	1.35	2.45	1.53	2.45	1.33	1.86
Кашкавал (от краве мляко), кг	2.22	2.71	2.28	3.92	2.77	3.74	2.25	2.87
Флодово-млечни храни „Слънчо“, 200 гр.	0.57	0.49	1.17	1.11	1.09	1.15	1.06	1.08
Кокоши яйца, бр.	0.06	0.09	0.08	0.10	0.06	0.09	0.04	0.07
Краве масло, българско производство, 125 гр.	0.35	0.39	0.38	0.48	0.46	0.48	0.42	0.4
Маргарин, „Линко“, 500 гр.	0.94	1.01	0.87	0.82	0.76	0.81	0.71	0.72

ГРУПИ И СТОКИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ	1996		1997		1998		1999	
	ЮНИ	СЕПТЕМ-ВРИ	ЮНИ	СЕПТЕМ-ВРИ	ЮНИ	СЕПТЕМ-ВРИ	ЮНИ	СЕПТЕМ-ВРИ
Слънчогледово олио (с амбалаж), л.	0.52	0.56	0.59	0.86	1.23	1.29	0.95	0.93
Ябълки, кг	0.63	0.27	0.72	0.46	0.76	0.58	0.95	0.64
Лимони, кг	1.55	1.91	0.99	1.43	0.96	1.37	0.82	1.29
Банани, кг	1.15	0.78	0.83	0.80	1.08	1.01	0.75	0.84
Череша, кг	0.35	0.22	0.57	0.26	0.66	0.33	0.67	0.60
Ягоди, кг	0.97	0.65	0.96	0.78	1.16	0.98	0.94	1.54
Червени домати оранжерийно производство, кг	0.56	0.20	0.83	0.55	0.74	1.18	0.52	1.10
Краставици оранжерийно производство, кг	0.43	0.47	0.55	0.53	0.40	0.98	0.44	0.57
Бяло зеле главесто, кг	0.37	0.26	0.25	0.20	0.18	0.29	0.20	0.28
Зрял кромид лук, кг	0.09	0.25	0.63	0.39	0.61	0.18	0.37	0.21
Моркови (без продаваните на връзки), кг	0.41	0.22	0.84	0.37	0.54	0.39	0.62	0.29
Маслини, кг	2.08	2.18	3.33	3.33	2.66	2.76	2.50	2.66
Зрял фасул, кг	0.57	0.57	0.90	0.98	1.01	1.06	0.91	0.90
Леща, кг	0.67	0.61	0.83	0.83	0.83	0.86	0.73	0.76
Ранни картофи, кг	0.26	0.28	0.48	0.29	0.44	0.31	0.29	0.38
Стерилизирани домати, 800 гр.	0.33	0.29	0.81	0.86	0.78	0.81	0.59	0.58
Захар кристал, кг	0.60	0.52	0.60	0.62	0.56	0.65	0.38	0.42
Пчелен мед многоцветен, кг	1.46	1.43	3.07	3.08	3.05	2.97	2.39	2.59
Мармелад шипки, 500 гр.	0.60	0.48	1.00	0.95	1.12	1.19	1.03	1.08
Шоколад на блокче, „Своге“, обикновен, 100 гр.	0.44	0.55	0.58	0.60	0.59	0.61	0.56	0.53
Сладолед на пръчка („Делта“), 1бр.	0.30	0.24	0.31	0.29	0.35	0.36	0.35	0.36
Готварска сол, кг	0.19	0.20	0.23	0.20	0.18	0.19	0.15	0.17
Винен оцет, с амбалаж, 0.7 л	0.24	0.20	0.30	0.29	0.34	0.37	0.34	0.35
Майонеза трапезна в полистир. кутия, 250 гр.	0.27	0.33	0.32	0.38	0.34	0.36	0.33	0.33
Концентрирани супи без месо, 4 порц., 1 бр.	0.35	0.31	0.64	0.65	0.83	0.87	0.74	0.75
Кафе на зърна „Нова Бразилия“, кг	7.42	6.29	4.77	4.68	5.07	5.42	4.98	4.90
Черен чай филтър, кутия 20 бр.	0.22	0.19	0.22	0.25	0.32	0.34	0.33	0.35
Минерална вода натурална, 1.5 л	0.29	0.29	0.26	0.24	0.25	0.28	0.26	0.27
Кока, кола, без амбалаж, л	0.41	0.37	0.38	0.36	0.47	0.50	0.47	0.48
Боза, л. (н)	0.20	0.19	0.24	0.24	0.24	0.25	0.22	0.23
Натурални сокове от южни плодове - 100%, л	1.09	0.92	1.21	1.12	1.05	1.09	0.89	0.99
Пюре от един плод /смес/, детска храна, 190 гр.	0.16	0.16	0.42	0.39	0.39	0.42	0.42	0.44

ГРУПИ И СТОКИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ	1996		1997		1998		1999	
	ЮНИ	СЕПТЕМ-ВРИ	ЮНИ	СЕПТЕМ-ВРИ	ЮНИ	СЕПТЕМ-ВРИ	ЮНИ	СЕПТЕМ-ВРИ
Кетчуп, 500 гр.	0.37	0.34	0.53	0.51	0.46	0.49	0.36	0.40
Гроздова ракия обикновена, 0.7 л (н)	1.28	1.14	1.44	1.57	1.80	1.91	1.96	1.97
Водка, местно производство, 0.7 л	1.25	1.09	1.00	1.53	1.55	1.60	1.75	1.83
Суши бели вина обикновени (без наливни), 0.7 л	0.59	0.53	1.02	0.90	0.98	1.04	1.09	1.12
Обикновено пиво, типичното за региона, 0.5 л	0.15	0.12	0.17	0.16	0.18	0.21	0.20	0.21

С (н) са отбелязани нетъргуемите стоки и услуги.

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ	1
1. ШОКЪТ ОТ 1997г. – СВРЪХНАРАСТВАНЕ НА ЦЕНИТЕ НА ХРАНИТЕЛНИТЕ СТОКИ	4
2. ПРОМЕНИ ВЪВ ВЪНШНОТЪРГОВСКИЯ И ДАНЪЧНИЯ РЕЖИМ	7
3. ПРОМЕНИ В АДМИНИСТРАТИВНИТЕ ЦЕНИ	9
4. ВЛИЯНИЕТО НА МЕЖДУНАРОДНИТЕ ЦЕНИ	11
5. ТЪРСЕНЕ И ПРЕДЛАГАНЕ	13
6. ВЛИЯНИЕ НА ПАРИЧНОТО ПРЕДЛАГАНЕ	17
7. ДИНАМИКА НА ЦЕНИТЕ ПРЕЗ ВТОРОТО ПОЛУГОДИЕ НА 1999 г.	19
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	23
ПРИЛОЖЕНИЕ 1	25
ПРИЛОЖЕНИЕ 2	27